

adres:

- 512 W-wa

AL
Powst.

TURLEJSKA Maria

1816/IVSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 1816 / WSK

Turlejska

Maia

I. Materiały dokumentacyjne —

I/1 – relacja właściwa —

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”): —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne...

IV. Korespondencja ✓ R-1 s. 1+2

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 2

VI. Fotografie —

IV. KORRESPONDENCJA Biwizga

- list Marii Turlejskiej do E. 2. W-42, 14. października 1998r.
Msp. Kserokopia, k. 1, s. 1-2

Wpłynęło dnia 26.10.98

Dok. Ldz. 4575/1056/98

Warszawa, 14 października 1998 r.
Środa

Droga Elżbieto,

Nawiązując do naszej rozmowy niedzielnej, która mi uświadomiła na jakim świecie żyjemy, śpieszę Pani napisać, kogo wpisałam na ewentualną listę kombatantek. Jeszcze raz wspomnę, że najlepiej wpisać te, które zginęły w walce, albo już zmarły. Skoro jednak Pani nie robi to różnicy - sięgnę do wszystkich, które sobie przypomniałam sama lub po naradzie ze znajomymi z GL-AL / lub BCH/.

Zaopatrzę je w króciutkie komentarze, żeby wspomnieć o rzeczach najważniejszych. Oczywiście bardziej szczegółowe biografie ^{lub mogłoby} powinnam napisać - nie bliscy, ale studenci historii, najlepiej z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika, pod kierunkiem swoich preceptorów, po zebraniu materiału. Dobrze to jako ćwiczenie seminaryjne np. (albo zaprawa do pracy magisterskiej).

Imiona i nazwiska podaję w trybie nieuporządkowanym, ewentualnie do wyboru przez Panią, prawdopodobnie część danych można odnaleźć w tej Księdze uwieczniającej kobiety - tytuł wpiszę jak się dowiem / sama tej książki nie posiadam / : "Słownik uczestniczek walki o niepodległość Polski. 1939-1945. Poległe i zmarłe w okresie okupacji." PIW, 1988. Informację tę podała mi pani doktor Koźmińska-Kubarska. Ona też powiedziała mi o spodziewanych wydaniu. Są to kobiety z organizacji o profilu lewicowym - a więc z ZWW, PPR, GL, AL, Chłostry-BCh, zrzutowe i desantowe oddziały z ZSRR itp.

Te, które zginęły w czasie wojny :

- 1/ Zofia Jarpaszewiczówna, poetka z Warszawy, ZWM
- 2/ Helena Wolffówna, lekarz, szef służby sanitarnej w obwodzie III/kieleckim/AL/ zginęła po wzięciu do niewoli w lasach świętokrzyskich jesienią 1944 r.
- 3/ Wanda Zieleńczykówna, autorka słów i melodii do piosenek partyzanckich GL, kolporterka prasy ZWW, PPR, instruktorka ZWM, aresztowana przez gestapo w Warszawie, rozstrzelana jako więzień Pawiaka 27/28 VIII 1943.
- 4/ Fikowa / z d. Moskwa/ Helena, działaczka PPR w Krakowie, aresztowana wraz z mężem Ignacym w grudniu 1942 r., zmarła w obozie w Oświęcimiu, osieracając małą córeczkę, Martę.
- 5/ Hanna Szapirówna, organizatorka sekcji młodzieżowych PPR/ZWM, zginęła po strzelona przez gestapo na Rynku Starego Miasta w Warszawie na tzw. podpunkcie 18 marca 1943 r. Zmarła z ran w szpitalu na Serbii/oddz.kobiocy Pawiaka/
- 6/ Irmína Płaskówna, brała udział w obronie W-wy 1939, została wówczas ciężko ranna w nogę, prowadziła nasłuch radiowy ^{dla prasy PPR}, aresztowana przez gestapo VIII 1942, zginęła na Szucha w nieznanych okolicznościach.
- 7/ Janina Bierówna x była sekretarzem PPR we Lwowie, później w Łodzi. Wiosną 44 powierzono jej organizację i szefostwo Żeńskich Jednostek Armii Ludowej. Aresztowana, prawdopodobnie rozstrzelana na Szucha niedługo później.
- 8/ Jadwiga Kocanowa / z d. Zieleńczyk/, adwokat, w konspiracji od 1940 r., najpierw w org.ROCH /tzn.przed wojną SL/, później w ZWZ, wreszcie od 1942 r. w GL, jako doradca pierwszego kierownika Wydz. Informacyjnego Sztabu Głównego Gwardii Ludowej - Zygmunta Mołojca. Aresztowana 21 VII 1943, rozstrzelana wraz z narzeczonym Tadeuszem Prus-Faszczyńskim, członkiem NSZ.
- 9/ Macława Marek, robotnica, w oddziale partyzanckim na Lubelszczyźnie, który przybył z za Buga wiosną 1944 r. Organizatorka prasy GL. Zginęła w oddziałach AL w lasach gościeradowskich w końcu lipca 1944 r.

II Te, które przeżyły wojnę :

- 1 / Zofia Karpińska, polonistka, działacz organizacji akademickich, od 1942 roku organizator drukarni i kolportażu "Gwardzisty". Aresztowana na lokalu konspiracyjnym jesienią 1942 r., resztę wojny spędziła jako więzień obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu.
- 2/ Maria Rutkiewicz / z d. Kamieniecka/, radiotelegrafistka, zrzucona pod Wiazowną z samolotu, wiozącego pierwszą grupę organizatorów PPR. Aresztowana na radiostacji w Józefowie w sierpniu 1943 r., urodziła na Pawiaku bliźnięta, co ją uratowało przed wykonaniem wyroku śmierci.
- 3/ Regina Domańska / z d. Hulewicz/, działaczka ZWW, ~~WPA~~ radiotelegrafistka, aresztowana wraz z M. Rutkiewicz na nielegalnej radiostacji. Więźniarka ~~WPA~~ Ravensbrück
- 4/ "Ewa" - Eugenia Piwińska, działaczka GL, mąż Andrzej stracony przez gestapo, matka małej Marty, więźniarka Ravensbrück. Powróciła do kraju po zakończeniu wojny. Aresztowana pod fałszywymi zarzutami, straciła drugie dziecko w więzieniu. Po 5 latach zwolniona w 1954 roku na wolność
- 5/ Zofia Dróżdż-Satanowska, nauczycielka, zastępca dowódcy oddziału partyzanckiego, powstałego na Polesiu pn. "Jeszcze Polska nie zginęła" podporządkowanego Ukraińskiemu Sztabowi Partyzanckiemu, ale złożonemu z Polaków. ^{wiosna} 1944 oddział ten przekroczył Bug i walczył na Podlasiu wspólnie z silnymi tam oddziałami Batalionów Chłopskich.
- 6/- Alicja Duchńska / z męża Jaroszewiczowa po wojnie/ ps. "Inka", walczyła w oddziałach ^{powstańców} AL na Żoliborzu. Przeprowadzała kanałami oddziały AL i AK ze Starego Miasta na Żoliborz pod koniec sierpnia 1944 r.
- 7/ Hedda Bartoszek / z d. Semil/, łączniczka w GL-AL. mąż jej Franciszek Bartoszek, malarz artysta zginął w czasie akcji ekspropriacyjnej w 1943 r. W czasie powstania Hedda "Halina" walczyła na barykadach Starego Miasta. Była ranna. Po wojnie została aresztowana w październiku 1949 roku i przeżyła w więzieniu na Mokotowie poddana torturom psychicznym, trudniejszym nieraz niż fizyczne. ^{Taka}
- 8/ Halina Siedlik-Rusinowa, łączniczka Wydz. II, Sztabu Głównego GL-AL w Warszawie, dziś już nieżyjąca, poddana była podobnym represjom, jak E. Piwińska, Hedda Bartoszek, i wiele innych kobiet z AK, BCh itd. w ~~tych~~ latach 1948-1954.

To tyle, co potrafiłam szybko napisać, spieszę się, bo muszę wywiązać się z zapowiedzianych drogiem Redaktorowi Jerzemu GIEDROYCOWI tekstów, które odłożyłam, żeby napisać te LOSY WOJENNE KOBIET, które teraz będą leżały nie wiadomo jak długo

Pozdrowienia

M. Rutkiewicz

J. 1816 / WSK

Ad
Poust.

TURLEŃSKA Maria

v. Wypisy ze źródeł - nazwiskowe karty
informacyjne: 2.

i

T: 18/6/WSK

GL

"TUREK" | Maria Turlejska |

- GL na Lubelszczyźnie

2ob. Gwes, "Oddz. GL i AL" W-wr 1863,
S. 116

D. K. IX 2001.

Imię i nazwisko Maria

PL
Pocztowa

Wraz z listem w sprawie Dł
na Starym Mieście (tu podpisuję się
oddzielnie Dł p. Walewskiej (Zimskiej))

adres m. Imię i nazwisko "kor. VI Serji"

TURLEJSKA Maria

